

KONEČNÁ UPROSTŘED CESTY

HALT AUF FREIER STRECKE

Německo 2011

Formát: 35mm, barevný
Délka: 110 min
Verze: německy s českými titulky
Distributor: CinemArt, a.s.
Počet kopií: 2x35mm + DVD
Přístupnost: 12+

Premiéra 29. března 2012

Tvůrci:

Režie Andreas DRESEN
Scénář Andreas DRESEN, Cooky ZIESCHE
Kamera Michael HAMMON
Střih Jörg HAUSCHILD
Zvuk Peter SCHMIDT

Hrají:

Simone Steffi KÜHNERT
Frank Milan PESCHEL
Lilli Talisa Lilli LEMKE
Mika Mika Nilson SEIDEL

a další

O FILMU:

Snímek vypráví příběh ze života čtyřicátníků. Simone a Frank se právě se dvěma dětmi nastěhovali do nového domu. Ve stejnou chvíli se dozvídají tragickou zprávu: Frank má rakovinu, nezbývá mu již mnoho času. Tato událost zcela změní praktický chod domácnosti, vztah členů rodiny k otci a pohled na to, co je umírání, láska a sebeobětování.

Režisér analyticky s citem pro detail sleduje průběh nemoci a nevšedně pohlíží na tabuizované téma - smrti a umírání. Civilní snímek zachycuje obyčejné i dramatické situace, ve kterých nechybí optimistický náboj.

Osobitý a nekompromisní film nabízí odvážný pohled na problém péče o nemocného člověka v kruhu rodiny a vytvoření podmínek k důstojné smrti. Scénář k autentickému filmu, který diváka šokuje a zároveň provokuje k zamyšlení, vznikl na základě improvizace. Filmovým dialogům předcházela rozsáhlá výzkum mezi zastánci hospiců i lidmi, jimž někdo zemřel na vážnou chorobu.

Příběh o smrti, který je oslavou života.

KOMENTÁŘ ANDREASE DRESENA K FILMU:

O vzniku projektu

Minulý rok nebyl pro mě a pro mé nejbližší přátele zrovna jednoduchý. Byl to čas rozchodů, odloučení a bolesti. Tyto osobní zážitky mi pomohly najít klíč k filmu. Navíc, někteří moji přátelé byli konfrontováni se smrtí: poslouchal jsem jejich příběhy a prožíval je s nimi.

V této souvislosti mě překvapilo, jak málo společnost reflektuje toto téma. Protože jediná věc, kterou můžeme s jistotou říct, je: že se to týká nás všech a naše životy může smrt narušit kdykoliv. Ale my se snažíme tuto skutečnost potlačit a žít si svůj každodenní život.

Stejně je to i na půdě kinematografie. Ve filmech vidíme nespočet úmrtí, ale už nespátříme to, jak smrt daného člověka ovlivní jeho blízké. Smrt se také často skrývá za melodramatickou dramaturgickou koncepcí snímků, např. poslední výlet k oceánu, který právě odvádí pozornost od podstaty věci - od smrti jedince.

Pro nás bylo nejdůležitější ukázat právě ten každodenní proces - boj člověka s nevyhnutelným osudem. Na jedné straně hluboká propast beznaděje a na druhé straně také světlé momenty. Chtěl jsem ukázat, co všechno znamená pro člověka, pro jeho rodinu a přátele, když se nevléčitelná choroba postaví do cesty všem jeho životním plánům.

Název filmu je jednoduchá metafora popisující situaci, ve které se nachází hlavní hrdina s rodinou. Moment, kdy se všechny jistoty zhroutí a vy stojíte před neznámým, neprozkoumaným terénem.

Diagnóza

Původně jsem úvodní scénu snímku takto točit nechtěl. Tuhle situaci známe z mnoha filmů: lékař ukazuje pacientovi jeho rentgenové snímky a oznamuje mu nemilosrdnou diagnózu. Tento moment normálně zabere ve filmu tak dvě minuty. Pak jsem si ale řekl, že by bylo užitečné pro mě i pro herce, abychom se nechali vystavit tomuto momentu, tak realisticky, jak jen je to možné. Doktor, který ve filmu oznamuje diagnózu, je skutečný lékař, který je zvyklý oznamovat pacientům špatné zprávy dvakrát až třikrát týdně - ve stejném pokoji, za stejným stolem jako je ve filmu. Herci se s ním setkali poprvé až při

natáčení. Jejich rozhovor trval čtyřicet minut a byli hluboce otřeseni stejně jako já. Doktor Träger je přímý, ale zároveň velmi empatický. Dlouhé pauzy, kdy jen mlčel, byly ohromující. Ticho umožňuje prožít pocit bezmoci a dává prostor k uvědomění si, co se vlastně děje a klást otázky. Telefon, který lékař během rozhovoru zvedne, je součástí reality. Zazvonil právě v tu chvíli. V nemocnici je spousta pacientů a mnoho urgentních případů. Neurochirurg musí být k dispozici neustále.

Naprostá improvizace

Film Konečná uprostřed cesty neměl klasický scénář jako je zvykem u hraného filmu. Všechny dialogy byly kompletně improvizovány. V přípravném stadiu jsme spolu se scenáristkou Cooky Ziesche dělali několik měsíců rešerši. Například jsme zpovíдали lékaře, kteří přichází do styku s pacienty s podobnou diagnózou, jakou má náš hrdina nebo jsme mluvili s personálem hospiců a s pozůstalými. Všechny rozhovory jsme si nahrávali a tvořili si takovou malou databázi. Následně jsme tyto rozhovory procházeli a diskutovali s herci. To byl základní klíč k vytvoření postav, k načrtnutí situací a scén, které jsou ve filmu. Celé natáčení pak probíhalo v malém štábu okolo sedmi lidí. Občas jsme byli na place jen tři, což pomohlo vytvořit velice intimní atmosféru, kde se můžete beze strachu otevřít.

Děti

Jsem moc šťastný za výkon, které děti podaly. Byly opravdu uvolněné a byly na stejné úrovni jako dospělí herci. Vzhledem k tomu, že dcera Lilly měla být potápěčka, hledal jsem všechny atletky v této věkové kategorii v Berlíně, což byly jen čtyři dívky.

Lilly mě zaujala nejvíc. Na svůj věk byla neuvěřitelně precizní a plná představitivosti. Možná její přímost a vyspělost názorů souvisí s faktem, že její rodina prošla podobnou zkušeností jako ta filmová. Poslední věta ve filmu patří právě jí.

Syna Miku jsme našli přes castingovou agenturu. Hned na první zkoušce jsem si všiml, jak otevřeně dokáže pracovat s ostatními herci. Samozřejmě, že děti věděly, o čem příběh je, ale mluvili jsme vždy pouze o dané scéně. Točili jsme víceméně chronologicky, takže se děti dokázaly vžít do situace svých postav. Stejně jako jejich dospělí kolegové si i děti vytvářely své vlastní dialogy v reakci na situaci.

Autenticita zdravotního personálu

Naštěstí příběh nevychází přímo z mého osobního prožitku, i když před deseti lety zemřel můj otec na mozkový nádor. Ale v jeho případě bylo vše naprosto odlišné, než co se odehrává ve filmu. Vycházeli jsme z výpovědí lidí, které jsme potkávali během příprav a také z osobních zkušeností členů štábu. A samozřejmě neherci posílili autentický dojem filmu. Všechn zdravotní personál je reálný, žádní herci. Lékaři stejně jako zdravotníci vložili do příběhu své vlastní zkušenosti. Právě oni pro nás byli zásadním kritériem. Pro herce i pro mě to byla velká výzva a zároveň obrovská pomoc.

Domácí péče

Prošli jsme nespočet případů rodin, které se rozhodly ponechat si nemocného v domácí péči a nenechaly ho zemřít v nemocnici nebo hospicích. Samozřejmě je obojí možné, ale například v Německu, a zejména v Berlíně je systém domácí péče velmi rozvinutý. Jsou tu lékaři, kteří slouží jako podpora pro umírající. Odejít v kruhu svých blízkých v intimním prostředí domova a rodiny je velkým požehnáním a mimochodem je to i tradice trvající po

staletí. Teprve až průmyslové pojetí nemoci a smrti způsobilo toto obrovské odcizení. To je také důvodem, proč nevidíme smrt jako přirozenou součást našeho života.

Solidarita a důstojnost

Elisabeth Kübler-Rossová popisuje pět stádií umírání: negace, agrese, smlouvání, deprese a smíření. Náš příběh se odehrává napříč všemi fázemi, ale nemá jasně stanovené hranice, kde končí jedno a začíná druhé stádium. V tak dramatické konstelaci lidé procházejí všemi různými druhy emočních stavů, což zobrazují jednotlivé situace. Něha se prolíná se zoufalstvím, černý humor se zármutkem, bezmoc s empatií. Během celého natáčení jsem si uvědomoval, jak vzácná je rodina a jak silná dokáže být její solidarita. Navzdory obrovské tragédii není hlavní hrdina nikdy sám. Společně se svojí rodinou čelí svému osudu. Příběh vypovídá především o zachování solidarity a důstojnosti v zoufalé situaci.

O REŽISÉROVI:

Andreas DRESEN /1963, Gera/

Drama *Konečná uprostřed cesty* natočil současný, uznávaný a oceňovaný německý scenárista a režisér Andreas Dresen, českému publiku známý tragikomickými příběhy o partnerských a mezilidských vztazích *Láska na grilu* /2002, Velká cena poroty na Berlinale/, *Whisky s vodkou* /2009, Cena za režii na MFF Karlovy Vary/ či dramatem o netradiční lásce ve zralém věku *Sedmé nebe* /2008, Un Certain Regard v Cannes/.

Za svůj poslední film *Konečná uprostřed cesty* si na festivalu v Cannes 2011 odnesl opět cenu Un Certain Regard. Svou kariéru začal v 80. letech prací na divadle a natáčením krátkých snímků. Vystudoval režii na Filmové akademii Konrada Wolfa v Postupimi - Babelsbergu. Od roku 1992 pracuje jako scenárista a režisér filmových, televizních a divadelních projektů.

HERCI:

Steffi KÜHNERT /1963, Berlín/

Absolvovala Akademii dramatických umění Ernsta Busche v Berlíně a hned poté nastoupila na prkna předních německých a rakouských divadel /v Berlíně, Mnichově a ve Vídni/. Pracovala s uznávanými divadelními režiséry jako Leander Haussmann, Falk Richter, Benno Besson a Luc Perceval nebo na filmové půdě opět s Leanderem Haussmannem /*Pan Lehmann*, 2003/ či s Michaellem Hanekem /*Bílá stuha*, 2009/. S Andreasem Dresenem spolupracovala již na filmu *Láska na grilu* /2002/.

Milan PESCHEL /1968, Berlín/

Absolvoval Akademii dramatických umění Ernsta Busche v Berlíně. Po jejím ukončení začal pracovat na divadlech v Postupimi a Berlíně, kde působil v hereckém sboru v letech 1997 až 2008. Dále rovněž hostoval v divadlech po celém Německu a Rakousku /v Hamburku a Salzburku/. Spolupracoval s režiséry jako Dimiter Gotscheff, Armin Petras nebo Frank Castorf. Milan Peschel ztvárnil několik rolí v televizi a na filmovém plátně, kde byl za herecký debut v dramatu *Netto* /z roku 2005/ nominován na Německou filmovou cenu. V současné době také režíruje na berlínské divadelní scéně.